

Sote-uudistus

- järjestämislain valmistelu

Joulukuu 2013

sosiaali- ja terveysministeriö

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistaminen

- Tavoitteet
- Keskeinen sisältö
- Jatkovalmistelu
- Uudistuksen toimeenpano

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamisen keskeiset tavoitteet

- Hallinnon ja rakenteiden tulee varmistaa hyvin toimiva sosiaali- ja terveydenhuolto
 - palvelujen laaja integraatio
 - selkeä ja tehokas hallinto
- Ihmisten ja väestön terveyden, hyvinvoinnin ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen
- Yhdenvertaisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen turvaaminen koko maassa
- Sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalvelujen vahvistaminen

Vastuu sote-palvelujen järjestämisestä

Sosiaali- ja terveysalue vastaa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä

- kaikki kunnat kuuluvat sote-alueeseen
- vastuu käsittää kaikki sote-palvelut (sosiaalihuolto, perusterveydenhuolto ja erikoissairaanhoido)

Osavastuu voi olla perustason alueella

- osa kunnista voi kuulua lisäksi perustason alueeseen
- perustason alue vastaa sosiaalihuollosta ja perusterveydenhuollosta, osaksi myös erikoissairaanhoidosta STM:n luvalla
- 24/7 päivystys (myös sosiaalihuolto) on kuitenkin sote-alueen järjestämisvastuulla

Sote-alue

- Alueet perustuvat maakuntien keskuskaupunkeihin
 - keskuskaupungeilla on velvollisuus toimia vastuukuntana
 - myös kuntayhtymä on mahdollinen, jos sitä kannattaa $\frac{1}{2}$ kunnista joissa on vähintään $\frac{2}{3}$ asukkaista
- Vähintään noin 50 000 asukkaan kunta
 - oikeus muodostaa sote-alue ja toimia vastuukuntana
 - edellytyksenä riittävä kantokyky
- Uudenmaan maakunnassa (ml. Metropolialue) on yksi sote-alue

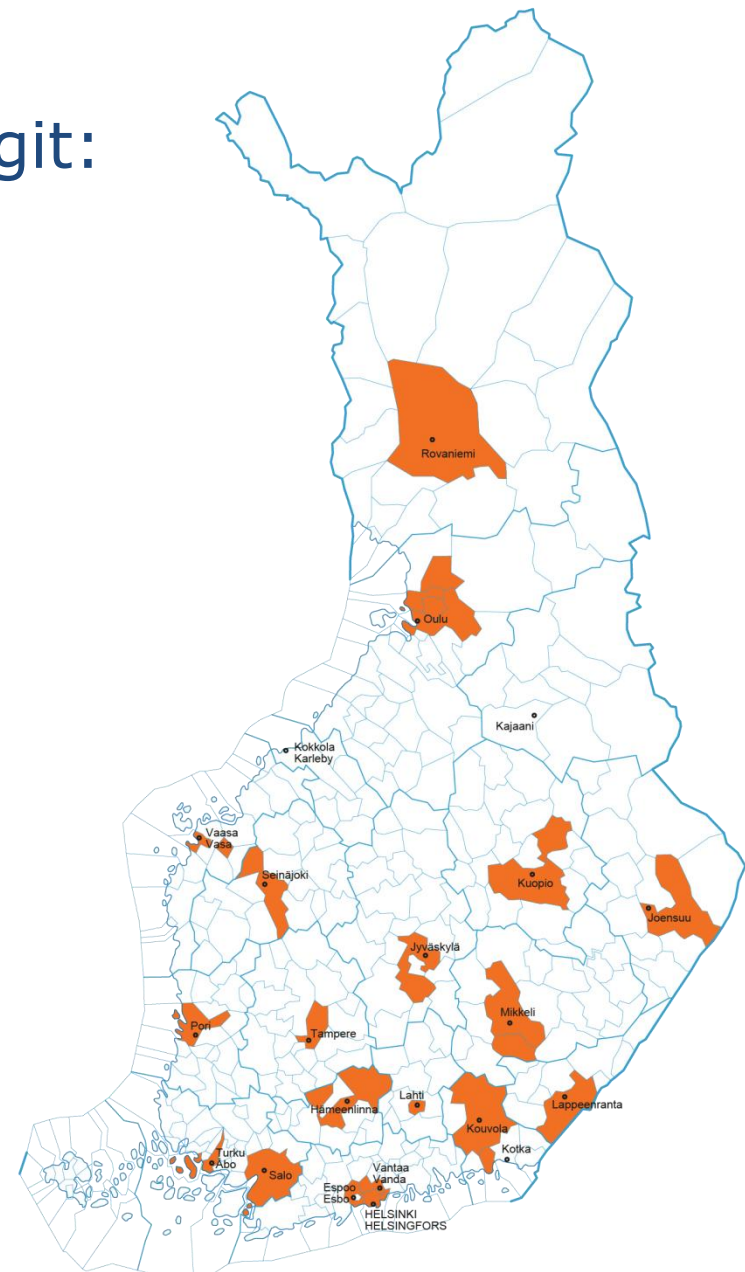
Maakuntien keskuskaupungit ja yli 50 000 asukkaan kaupungit:

Maakuntien keskuskaupungit:

Helsinki	595 384
Tampere	215 168
Oulu	188 114
Turku	178 630
Jyväskylä	132 062
Kuopio	103 932
Lahti	102 308
Pori	83 133
Joensuu	73 758
Lappeenranta	72 133
Hämeenlinna	67 270
Vaasa	65 173
Rovaniemi	60 637
Seinäjoki	58 703
Kotka	54 831
Mikkeli	54 530
Kokkola	46 585
Kajaani	38 045

Yli 50 000 asukkaan kaupungit, jotka eivät ole maakunnan keskuskaupunkeja:

Espoo	252 439
Vantaa	203 001
Kouvola	87 567
Salo	55 283

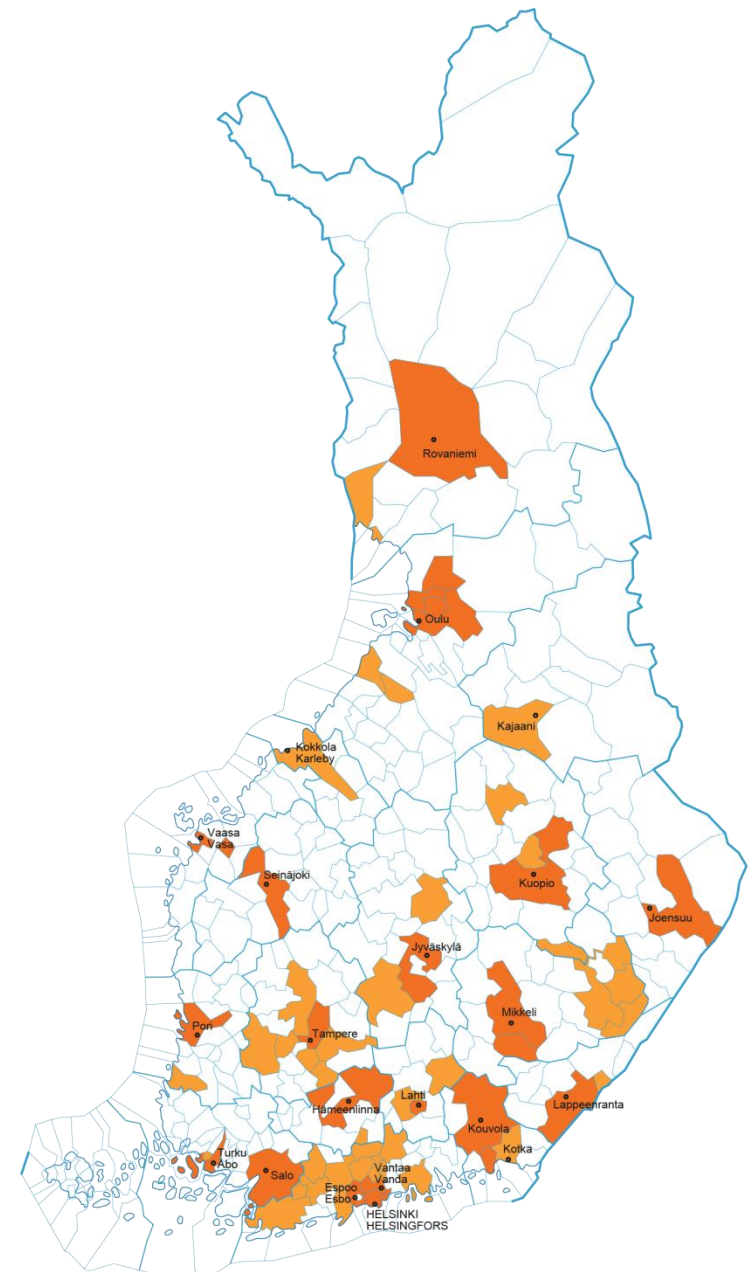
Perustason alue

- **Oikeus perustason alueeseen on, jos**
 - kunnan asukasluku on vähintään 20 000 ja se ei kuulu sote-alueen vastuukunnan työssäkäyntialueeseen
 - kunta voi toimia sen työssäkäyntialueeseen tai toiminnalliseen kokonaisuuteen kuuluvien kuntien vastuukuntana
 - < 20 000 asukkaan kunnilla ei ole velvollisuutta kuulua perustason alueeseen
- **Uudenmaan maakunta**
 - Espoon, Helsingin, Hyvinkään, Lohjan, Porvoon ja Vantaan perustason alueet
- **Ns. kehyskunnat**
 - eräiden suurten kaupunkien kehyskunnat
 - oikeus järjestää palvelut omille asukkailleen
 - ei oikeutta toimia perustason vastuukuntana

20 000–50 000 asukkaan kunnat

50 000– asukkaan kunnat

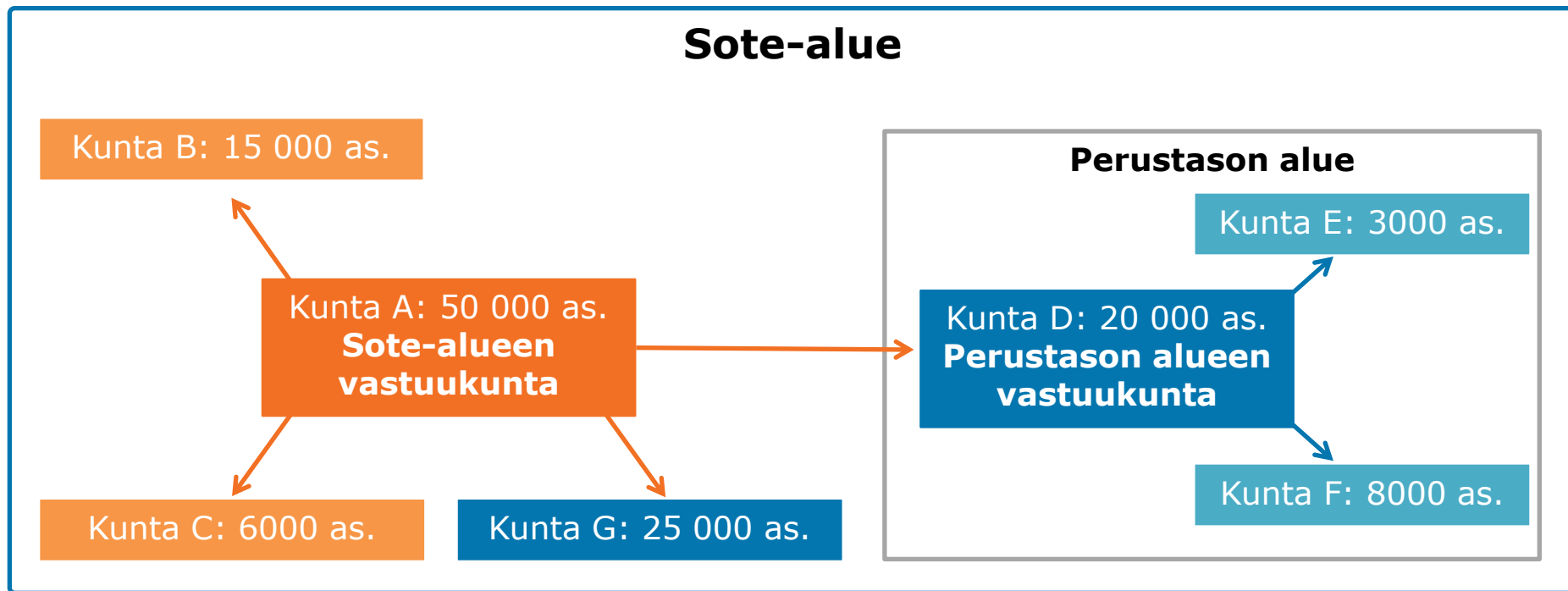
Porvoo	48 833	Vihti	28 581
Lohja	47 374	Imatra	28 472
Kokkola	46 585	Sastamala	25 763
Hyvinkää	45 527	Raahe	25 652
Nurmijärvi	40 349	Raisio	24 559
Rauma	39 820	Varkaus	22 606
Järvenpää	38 966	Tornio	22 545
Kajaani	38 045	Jämsä	22 507
Tuusula	37 667	Kemi	22 399
Kirkkonummi	37 192	Iisalmi	22 147
Savonlinna	36 854	Hollola	22 020
Kerava	34 549	Hamina	21 403
Nokia	32 056	Siilinjärvi	21 311
Kaarina	31 081	Valkeakoski	21 022
Ylöjärvi	30 942	Lempäälä	20 888
Kangasala	29 891	Äänekoski	20 334
Riihimäki	29 018	Heinola	20 164
Raasepori	28 959	Mäntsälä	20 131

Alle 20 000 asukkaan kunnat

- Kunta saa lakisääteiset sosiaali- ja terveyspalvelut sote-alueelta tai sote-alueelta ja perustason alueelta
- Kunnan tulee aina kuulua sote-alueeseen
- Kunta voi lisäksi kuulua perustason alueeseen, jos
 - se kuuluu perustason alueen muodostavan kunnan työssäkäyntialueeseen tai muuhun toiminnalliseen kokonaisuuteen, ja
 - se on itse halukas kuulumaan sote-alueen lisäksi perustason alueeseen
- Kunnalla on edustus kuntien edustajainkokouksessa
 - edustajainkokous valitsee vastuukunnan yhteisen toimielimen
 - jos sote-alue järjestetään ky-mallilla, edustus yhtymäkokouksessa
- Kunta osallistuu sote-palvelujen rahoitukseen

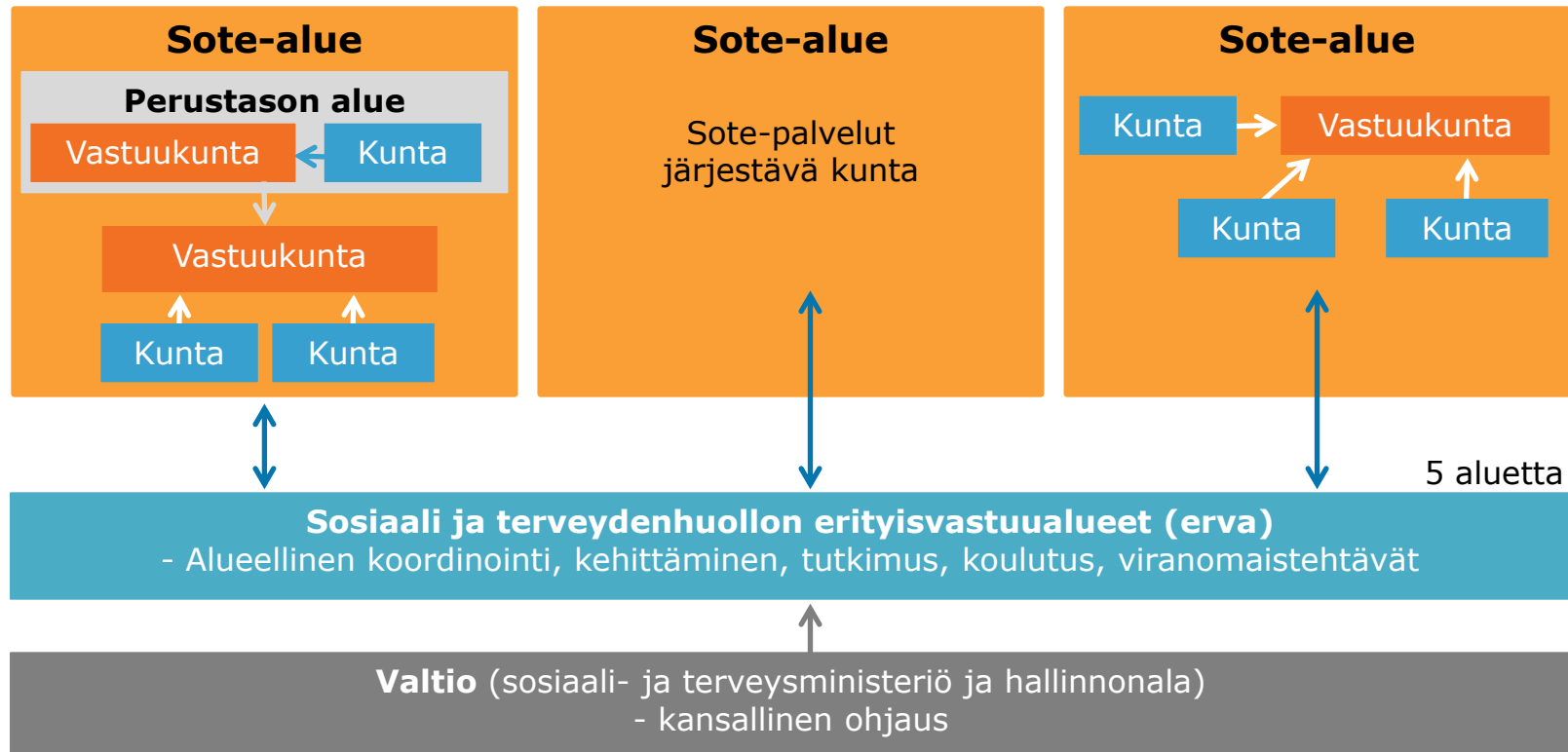
Esimerkki Sote-alueesta ja perustason alueesta

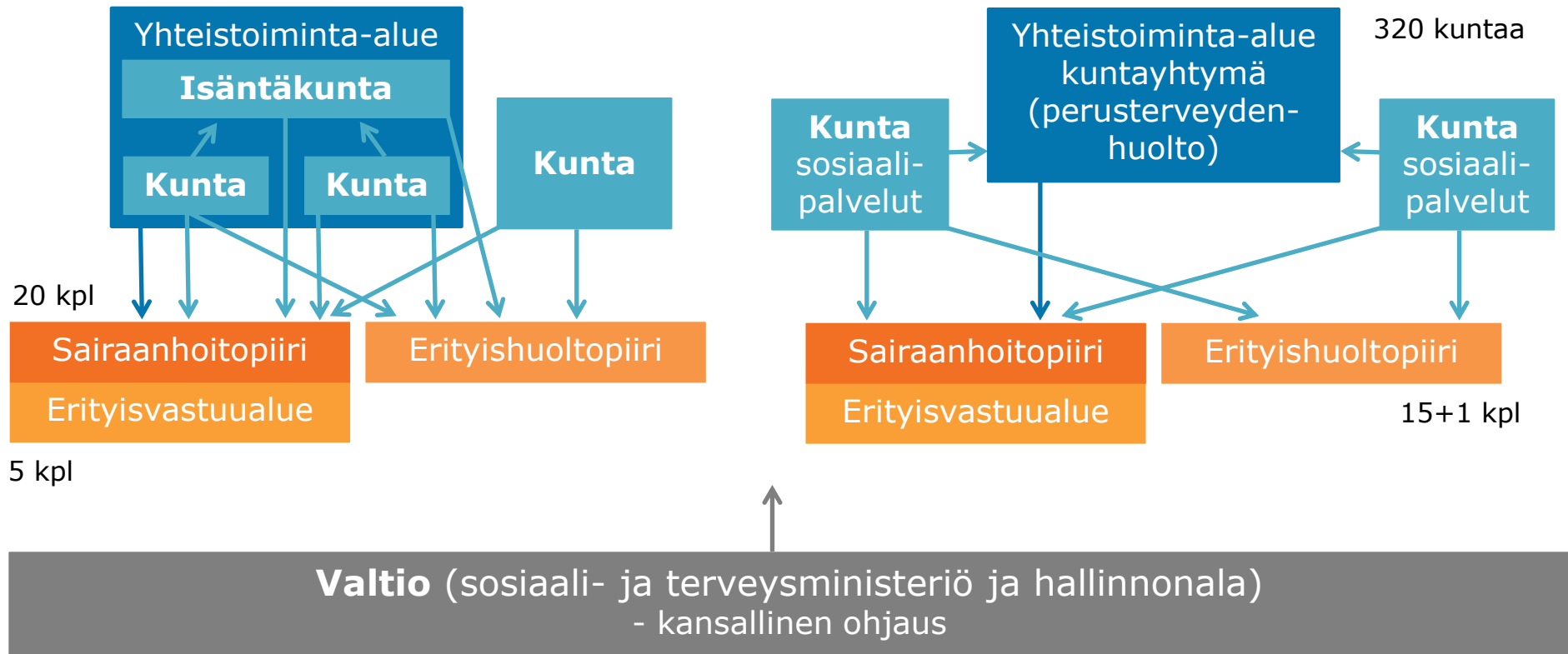
- Sote-alueen vastuukunta A järjestää kaikki palvelut kunnille A–C sekä perustason ylittävät palvelut kunnille D–G.
- Perustason alueen vastuukunta D järjestää perustason palvelut kunnille D–F.
- Kunta G on kuntarakennelain 4 d §:n tarkoittama > 20 000 asukkaan kunta, joka voi järjestää perustason palvelut vain omille asukkailleen. Se ei voi toimia vastuukuntana < 20 000 asukkaan kunnille → B, C, E ja F eivät itse järjestä asukkaittensa sote-palveluja.
- Kunnassa A on yhteinen toimielin, joka vastaa sote-alueen palvelujen järjestämisestä.
- Kaikilla kunnilla (A–G) on edustus sote-alueen kuntien edustajainkokouksessa, joka valitsee sote-alueen vastuukunnan toimielimen.
- Sote-alue voidaan toteuttaa myös kuntayhtymämallilla, jolloin noudatetaan kuntalain säännöksiä kuntayhtymästä.
- Kunnassa D on vastaavasti yhteinen toimielin, joka vastaa perustason alueen sote-palvelujen järjestämisestä.
- Kunnilla D–F on edustus perustason kuntien edustajainkokouksessa, joka valitsee perustason alueen vastuukunnan toimielimen.

Uusi sote-palvelurakenne

20–30 sote-aluetta ja noin 30 perustason aluetta?

Nykyinen sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmä

Sosiaali- ja terveydenhuollon erityisvastuualueet

- Yhdenvertaisuuden turvaaminen erityisesti sote-alueiden yhteistyötä vaativissa keskitettävissä palveluissa
- Päällekkäisyyksien, kilpavarustelun sekä palveluvajeiden välttäminen ja voimavarojen tarkoituksenmukainen ohjaus
- Tutkimuksen, kehittämisen ja opetuksen alueellinen koordinaatio

Kansalaisen lähipalvelut ja keskitetyt palvelut

Sähköiset palvelut 24 h

Parantavat palvelujen alueellista saatavuutta (palvelutiedot, neuvonta, omahoito, ajanvaraus, etäkonsultaatio jne.)

Kotiin tarjottavat palvelut

Tukevat toimintakykyä ja arjessa selviytymistä (kotihoito, perhetyö, ensihoito, kotikuntoutus jne.)

Liikkuvat palvelut

Pyörien päällä terveystarkastukset, rokotukset, laboratorio-kokeet, hammashoitola, sairaanhoitajan tai sosiaalityöntekijän vastaanotto, kriisipalvelut jne.

Lähellä tarjottavat palvelut

Matalan kynnyksen palvelupisteet, neuvolat, perhekeskukset, hoitajan ja lääkärin vastaanotto, sosiaalityö jne.

Alueelliset keskitetyt palvelut

Harvemmin käytettyjä (päivystykset, erityishuolto, poliklinikat, päiväkirurgia, perheneuvolat jne.)

Kansallisesti keskitetyt palvelut

Viidessä yliopistollisessa keskuksessa (erityistason hoito ja kirurgia, syöpäkeskus, hengityslaitetilat jne.)

Hallinnon järjestäminen

- Sote-alueella ja perustason alueella hallinto järjestetään ensisijassa vastuukuntamallilla
 - vastuukunnassa on yhteinen toimielin (lautakunta) johon kuntien edustajainkokous valitsee jäsenet
 - edustajainkokous päättää talousarviosta ja toimintasuunnitelmasta
 - yhteinen toimielin vastaa operatiivisesta johtamisesta
- Sote-alueella on mahdollista järjestää toiminta myös kuntayhtymämallilla
- Erityisvastuualueen toiminnasta vastaa kuntayhtymä

Päätöksenteko vastuukuntamallissa

Sote-alue tai perustason alue

KAIKKIEN KUNTIEN EDUSTUS

Edustajainkokous

- jokaisella kunnalla vähintään yksi edustaja
- päättää yhteistoimintasopimuksesta ja vastaa rahoituksesta
- päättää toimielimen jäsenmäärästä ja valitsee jäsenet

VASTUUKUNTA

Yhteinen toimielin

- vastaa sosiaali- ja terveydenhuollon operatiivisesta toiminnasta ja kehittämisestä
- raportoi alueen kunnille
- vastuukunnan kunnanhallituksella ei otto-oikeutta toimielimen päätöksiin

Muuta huomioitavaa

- **Kielelliset oikeudet**
 - suomi, ruotsi, saame, pohjoismaiset kielet
 - omakielisten erityispalvelujen turvaaminen
- **Rahoitus**
 - kunnat rahoittavat toiminnan kunnallisveron tuotolla ja valtionosuuksilla
 - kunnat voivat sopia kustannustenjaosta, jos ei sopimusta, kapitaatioperuste
- **Omaisuusjärjestelyt**
 - kunnat sopivat, jos ei sopimusta, omaisuus jää nykyisille omistajille
- **Henkilöstö siirtyy vanhoina työntekijöinä sote-alueen tai perustason alueen vastuukunnan palvelukseen**

HE-luonnoksen jatkovalmistelu

- Vaikutusarvioinnin täydentäminen
 - hallinto
 - kustannukset
 - asiakkaiden ja potilaiden asema
 - henkilöstön asema
 - omaisuusjärjestelyt
- Esitysluonnoksen tekninen viimeistely
- Lausuntojen perusteella tehtävät muutokset

Perustuslakiin liittyvät kysymykset

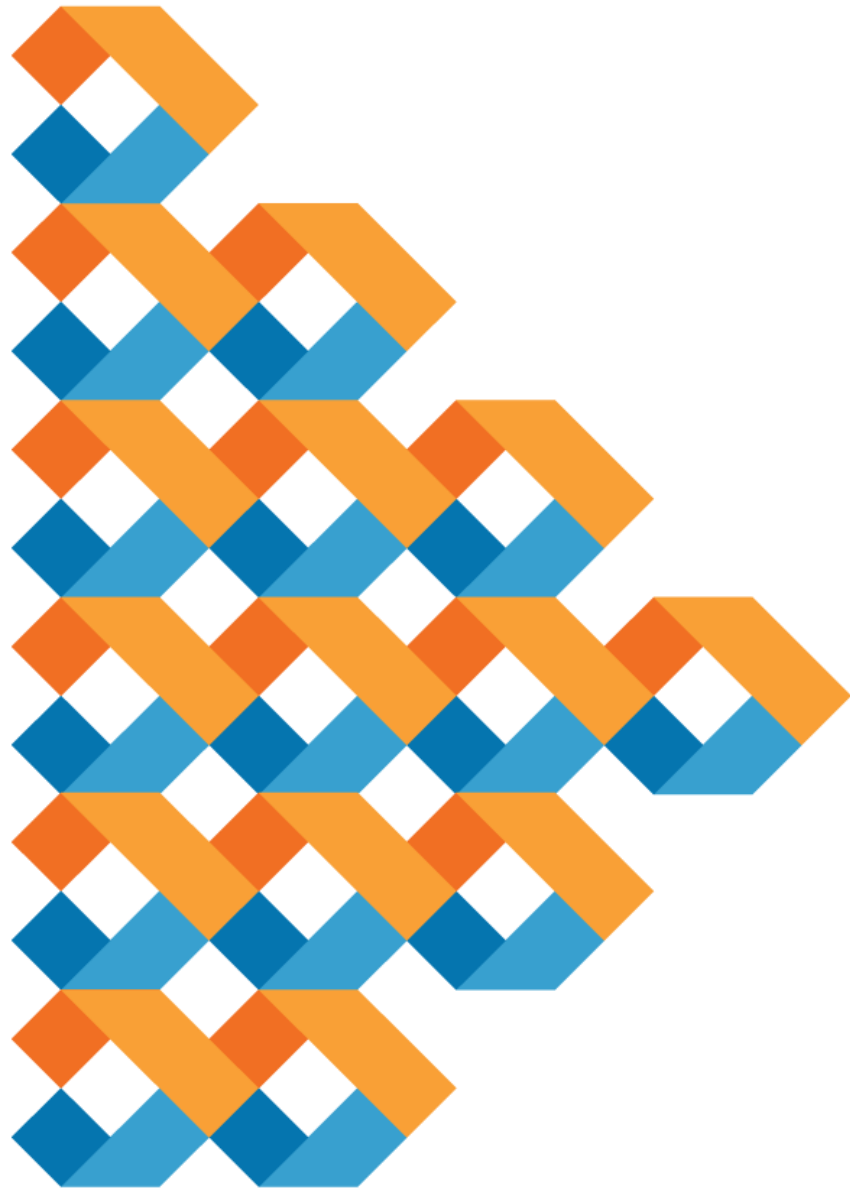
- Kuntien äänivalta
 - voiko äänivalta määräytyä yksinomaan kuntien asukasluvun perusteella, vai
 - tarvitaanko ns. äänileikkuri
- Vastuukuntamalli
 - hallinnon selkeys
 - kunnan velvollisuus toimia vastuukuntana
 - muiden kuntien vaikutusmahdollisuus
 - kuntien mahdollisuus valita kuntayhtymä vastuukunnan sijasta
- Perustason alueet
 - kuntien ja kuntalaisten yhdenvertaisuus
 - vaikutus sote-integraatioon

Uudistuksen jatkoaikataulu

- HE-luonnos lausunnoille tammikuussa 2014
- HE eduskuntaan keväällä 2014
- Laki voimaan 1.1.2015
- Kuntien kuuleminen alueista, syksy 2014
- Päätös alueista ja niihin kuuluvista kunnista, 2014–2015
- Uudet alueet aloittavat toimintansa viimeistään 1.1.2017

Uudistuksen keskeinen sisältö

- Sosiaali- ja terveyspalvelut järjestetään pääsääntöisesti sote-alueilla
- Sote-alue vastaa kaikkien palvelujen järjestämisestä
 - sosiaalihuolto, perusterveydenhuolto, erikoissairaanhoido
- Sote-alueiden sisällä voi olla perustason palvelut järjestäviä kuntia ja alueita
- Alueiden hallinto vastuukuntamallilla
 - sote-alueen toiminta voidaan järjestää myös kuntayhtymämallilla
- Erva-ky koordinoi toiminnan järjestämistä
- Kaikki kunnat rahoittavat sote-palveluita

Kiitos!